

Offentlig gestaltning Nybrogatan

KONSTPROGRAM

Härnösands
kommun

Statens
konstråd

INNEHÅLL

Konstprogrammets syfte och innehåll	3
En kort introduktion till projektet	3
Projektorganisation	3
Samrådsgrupp	4
Tidplan	5
Budget	6
Hur konstnärer anlitas för uppdraget (Upphandlingsförfarande)	6
Projektets förutsättningar	7
Hållbarhet	7
Områdesbeskrivning	7
Curatoriell vision	8
Platser för konsten	9
Konstnärliga format	9
Framtida drift och underhåll	9
Fortsatt arbete	9
Historiska bilder	9

KONSTPROGRAMMETS SYFTE OCH INNEHÅLL

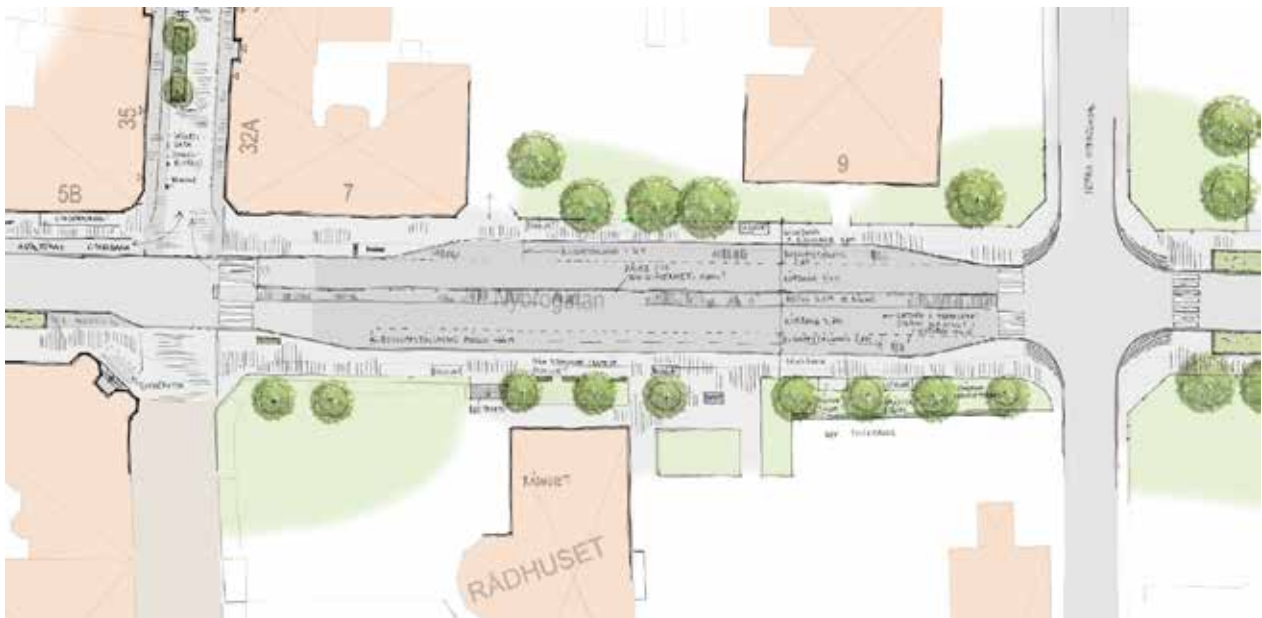
Konstprogrammets viktigaste syfte är att brett presentera förutsättningarna för det kommande konstnärliga gestaltungsarbetet, beskriva platsen för den konstnärliga gestaltningen samt att presentera en curatorieell inriktning för det kommande konstnärliga arbetet.

I det här konstprogrammet redogörs för de specifika förutsättningarna för en konstnärlig gestaltning med anledning av ombyggnationen av Nybrogatan i Härnösand. Här introduceras byggprojektet, vilka aktörer som är inblandade samt vilka som är ansvariga för vad. Konstprogrammet beskriver de ekonomiska, tekniska och sociala förutsättningarna för det konstnärliga gestaltungsarbetet och för framtida drift- och underhåll av konsten.

Konstprogrammet har tagits fram i samverkan mellan Statens konstråd och Härnösands kommun. Arbetet sker i form av ett samarbete mellan projektets beställare, samhällsforvaltningen och kulturforvaltningen i Härnösand och Statens konstråd.

EN KORT INTRODUKTION TILL PROJEKTET

Härnösands kommun och Statens konstråd samverkar kring ett konstnärligt gestaltungsuppdrag i anslutning till ombyggnationen av Nybrogatan i Härnösand. Upprustning av Nybrogatan är en viktig del i ett större stadsomvandlingsprojekt, där kommunen bland annat bygger en ny öppningsbar vägbro (Nybron) mellan fastlandet och Härnön, ser över grönytor samt rustar upp flera andra gatustråk i Härnösands centrum. I höjd med Rådhuset och gamla Riksbankshuset kommer nya busshållplatser att anläggas. Nybrogatan kommer här att delas av en 90-95 meter lång trafikavskiljare. Trafikavskiljaren får en central plats på Nybrogatan och kommer att vara väl synlig från olika håll och kommunen önskar därför, att i samverkan med Statens konstråd, ge trafikavskiljaren en konstnärlig gestaltning.

PROJEKTORGANISATION

Projektägare: Samhällsforvaltningen, Härnösands kommun. **Konstnärlig projektledning:** Curator från Statens konstråd i nära samverkan med Kulturenheten Härnösand. **Ansvarig konstituent, Kulturenheten Härnösand:** Linda Nordlander Frisk linda.nordlander.frisk@harnosand.se
Ansvarig curator Statens konstråd: Johan Tirén johan.tiren@statenskonstrad.se

SAMRÅDSGRUPP

Samrådsgruppen består av representanter för Härnösands kommun - från samhällsförvaltningen, kulturenheten, upphandlingsenheten , samt curator från Statens konstråd. Samrådsgruppen följer det konstnärliga projektet samt har beslutsmandat i de frågor som berör det konstnärliga uppdraget.

Samrådsgruppen utgörs av:

Elisabeth Oxelhöjd, kulturchef, Härnösands kommun

Linda Nordlander Frisk, konstintendent, Härnösands kommun

Sara Molin, konstkoordinator, Härnösands kommun

Peter Norberg projektledare, Samhällsförvaltningen, Härnösands kommun

Thomas Indseth-Nylund, Stadsarkitekt Härnösand

Johan Bölenius, upphandlare, Härnösands kommun

Johan Tirén, curator, Statens konstråd

Frågor om konstprojektet hanteras av konstintendent Linda Nordlander Frisk:

linda.nordlander.frisk@harnosand.se

BUDGET

Härnösands kommuns budget för genomförande av det konstnärliga uppdraget är fastställt till 1 600 000 SEK exklusive moms. Av denna summa finansierar Statens konstråd 250 000 SEK, varav 195 000 SEK avser skissarvode (3x 65 000 SEK) och 55 000 SEK avser resekostnader i samband med skissarbetet.

Härnösands kommuns budget utgör tak för kontraktsvärdet för det konstnärliga gestaltungs-
uppdraget. Den konstnär som tilldelas skissuppdraget ska parallellt med framtagande av skiss
utarbete en genomförandebudget för den konstnärliga gestaltning som föreslås. Denna budget
utgör underlag för beslut om finansiering och utförande av konstverket och ska vara väl förankrad
med projektet.

I genomförandebudgeten ingår inte konstnärens skissarvode men alla övriga kostnader för
gestaltningens genomförande - konstnärens arbetstid, konstnärsvode, arvode för eventuella
medarbetare och anlitade konsulter, resor och uppehåll, material som avser den konstnärliga
gestaltningen, eventuell hyra av lokal för framställning och/eller lagring, försäkring, transport,
klotterskydd, omkostnader för färdigställande av konstverket på plats samt för oförutsedda utgifter.

Härnösands kommun står utöver genomförandebudgeten för framdragning av el samt installations-
och anläggningskostnader för den konstnärliga gestaltningen, dvs. de kostnader som krävs för att
få gestaltningen på plats som inte omfattas av konstnärens budget för genomförande.

Detta innebär konkret att Härnösands kommun utöver genomförandebudgeten bekostar:

- Eventuella fundament, eller anläggningsarbeten i mark
- Personella resurser vid montering/installation.
- Anslutning för belysning/el

Omfattningen av dessa anläggningskostnader, infästningar etc, ska tydliggöras under skiss-
processen i dialog med Härnösands kommun för att säkerställa att verket blir hållbart och möjligt
att montera ur såväl tekniska som ekonomiska aspekter. Härnösands kommun avsätter en
konstruktör/kontaktperson i rimlig omfattning under skissperioden som konstnären kan samverka
med för att säkerställa en samsyn kring dessa frågor.

Härnösands kommun ansvarar för att monteringen av verket sker på fackmannamässiga grunder,
men det åligger konstnären att vara närvarande och behjälplig på det sätt som krävs för
monteringen av verket.

Härnösands kommun förbinder sig att stå för den konstnärliga gestaltningens framtida drift
och underhåll.

HUR KONSTNÄRER ANLITAS FÖR UPPDRAGET (UPPHANDLINGSFÖRFARANDE)

Genom upphandling i Esource av konstnärlig tjänst enligt bilaga 2, LOU bjuds tre konstnärer/
konstnärsgupper in att ta fram ett skissförslag. Efter avslutad skissperiod är avsikten att kontraktera
en (1) konstnär/konstnärsgrupp för genomförande av den föreslagna konstnärliga gestaltningen.

Urvalsprocess

Urval till 3 skissuppdrag sker i två steg genom samverkan mellan Statens konstråd och sakkunniga
inom Härnösands kommun. I steg ett så bereds urvalet av Statens konstråd i samverkan med sak-
kunniga från Härnösands kommun genom att ett mindre urval intresseanmälningar väljs ut och
läggs fram för samrådsgruppen i Härnösand, där ett slutgiltigt urval av tre skissande görs.

I steg två, vid val av skissande konstnär för genomförande, så bereds valet i samverkan mellan Statens konstråd och Härnösands kommuns sakkunniga, inför slutgiltigt beslut i Härnösands kommuns samrådsgrupp om vilken av de tre skissande som tilldelas ett genomförandekontrakt.

PROJEKTETS FÖRUTSÄTTNINGAR

I slutet av januari 2021 beslutade Härnösands kommunfullmäktige att tillföra medel för en upprustning av Nybrogatan. Detta som en viktig del i ett större stadsomvandlingsprojekt, där kommunen bygger en ny öppningsbar vägbro (Nybron) mellan fastlandet och Härnön samt rustar upp flera andra gatustråk i centrum samt ser över grönytor. Bron planeras stå klar i maj 2026. Strax efter inleds arbetena med Nybrogatan.

I höjd med Rådhuset och gamla Riksbankshuset kommer nya busshållplatser att anläggas. Nybrogatan kommer här att delas av en 90-95 meter lång trafikavskiljare. Trafikavskiljaren får en central plats på Nybrogatan och kommer att vara väl synlig från olika håll och kommunen önskar därför, att i samverkan med Statens konstråd, ge trafikavskiljaren en konstnärlig gestaltning.

Kommunens vision är att den ovan nämnda trafikavskiljaren ska bli något mer än enbart en trafikteknisk lösning. Den behöver gestaltas och tillföra det offentliga rummet konstnärliga kvaliteter och nyskapande värden utöver det förväntade. Den blir ett långsträckt konstnärligt utformat element som får en framträdande plats på staden centrala paradgata. Den konstnärliga gestaltningen skulle, utöver det strikt materiella, även kunna innefatta sinnliga kvaliteter som exempelvis ljus, ljud och projiceringar.

Hela sträckan på 96 meter måste fungera som en trafikavskiljare, i det fall som den konstnärliga gestaltningen ej täcker upp de 96 metrarna kommer kommunen komplettera med någon form av barriär, en mur, ett räcke eller någon dylik fysisk struktur, denna utformning sker i samråd med konstnär.

HÅLLBARHET

Verket ska kunna underhållas i minst 10 år utifrån förutsättningarna som gällde vid installation. Om driftsproblem eller ändrade förutsättningar uppstår, har kommunen rätt att anpassa verket för alternativ drift innan 10 år löpt ut, t.ex. på annan plats eller i kommunens lokaler utan att förändra eller förvanska verkets budskap eller utseende.

Kommuntjänsteperson som är sakkunnig inom konstområdet har beslutanderätten kring att montera ner och flytta konstverket.

OMRÅDESBESKRIVNING

Härnösand grundades som stad år 1585 av kung Johan III, men området kring Höga kusten som sträcker sig från Härnösand i söder till Örnsköldsvik i norr har varit bebott i mer än 7 000 år. Härnösand är residensstad i Västernorrlands län och är geografiskt belägen både på fastlandet och på flera angränsande öar.

Näringslivet har historiskt präglats av mindre industrier samt av skogsindustri, varvsverksamhet och sjöfart. Djuphamnen har fortfarande stor betydelse för staden, men under senare tid har den offentliga sektorn fått en allt mer framträdande roll. I dag finns här bland annat myndigheter och verksamheter såsom Sida, Riksarkivet och Kriminalvården.

”Form För kunskap” av Olof Hellström

Nybrogatan är Härnösands viktigaste pulsåder och en av endast två förbindelser mellan Härnön och fastlandet. Gatan har därmed en avgörande betydelse för stadens infrastruktur, trafik och utveckling. I genomsnitt passerar cirka 16 000 fordon dagligen över Nybron, som även utgör stadens viktigaste stråk för busstrafik.

Nybrogatan binder samman Härnösand Central med stadskärnan, där handel, restauranger och service finns, och fortsätter vidare mot stadens administrativa centrum med Länsstyrelsen, kommunala verksamheter och andra institutioner. Samtidigt är gatan i stort behov av upprustning för att kunna bli den paradgata den har potential att vara.

I dagsläget fungerar Nybrogatan bristfälligt för cykeltrafik, och även gångtrafikanter kan uppleva det som svårt att ta sig över gatan. Ett övergripande mål för framtidens Nybrogatan är därför att skapa moderna och smarta trafiklösningar som på ett balanserat sätt tillgodoser alla trafikslag.

Hela området omfattas av ett riksintresse för kulturmiljövård. Längs gatan finns bebyggelse från flera olika epoker, och i den mest centrala delen återfinns många av Härnösands mest kulturhistoriskt värdefulla byggnader, bland annat stenhus uppförda kring förra sekelskiftet. Genom en medveten gestaltning, där konsten blir en viktig del, är målet att lyfta fram Nybrogatans kulturhistoriska värden och stärka dess roll som paradgata och mötesplats.

Se historiskt bildmaterial i slutet av detta dokument.

CURATORIELL INRIKTNING – EN STAD I RÖRELSE

Målet är att stärka Nybrogatan som paradgata och mötesplats i ett inkluderande, levande och läsbart

stadsrum som inte bara fungerar som transportsträcka, utan som ett uttryck för Härnösands identitet och ständiga rörelse.

Vi ser gärna att den konstnärliga gestaltningen för Nybrogatan tar sin utgångspunkt i Härnösands långa historia och i gatan som stadens puls – en plats där rörelse, möten och vardagsliv ständigt flödar.

Nybrogatan ska upplevas som ett sammanhängande stadsrum där stadens olika lager möts: infrastruktur och kollektivtrafik, kulturhistorisk bebyggelse och samtida stadsliv. Vi ser framför oss att den konstnärliga gestaltningen kan synliggöra dessa lager genom rumsliga kvaliteter, rytm, skala, material och ljus, snarare än genom bokstavliga berättelser.

PLATSER FÖR KONSTEN

Platsen för konsten är den del av Nybrogatan där de centralt belägna bussangöringarna samlas. Det är ett av Härnösands mest trafikerade stråk där många dagligen uppehåller sig och passerar. Platsen knyter ihop andra centrala stråk i Härnösand och kännetecknas av ett brett, generöst gaturum som öppnar sig mot de allmänna ytorna kring rådhuset på Nybrogatans sydsida. Gaturummet och de allmänna ytorna kring den tänkta trafikavskiljaren har med andra ord stor betydelse för funktionen och upplevelsen av staden.

KONSTNÄRLIGA FORMAT

Den konstnärliga uppdraget rör primärt en gestaltning av trafikavskiljaren centralt placerad på Nybrogatan. Uppdraget förväntas således mynna ut i en exteriör gestaltning med frihet att undersöka vilket/vilka format som passar i relation till platsen och sammanhanget.

FRAMTIDA DRIFT OCH UNDERHÅLL

Hållbarhet och robusthet i materialval är viktigt, valda material och tekniker ska kräva lågt underhåll och behålla kvalitet över tid. Gestaltningen och dess material ska kunna tåla både stora mängder snö och kyla.

FORTSATT ARBETE

Detta konstprogram är en utgångspunkt för arbetet med konstnärlig gestaltning i projektet och ligger till grund för urvalsprocessen vid val av konstnär. Den curatoriska inriktningen används som en utgångspunkt för det konstnärliga gestaltungsarbetet i fortsatt dialog med samrådsgruppen.

HISTORISKA BILDER

